Vigtige skridt mod fremtidens Europa skal tages nu: Fem succeskriterier for Danmarks EU-formandskab

DANSK ERHVERV

www.danskerhverv.dk

Danmark skal bane vejen for et sikkert, stærkt og konkurrencedygtigt Europa

Den 1. juli 2025 overtager Danmark EU-formandskabet i en skæbnestund for Europa. Vi har i mange år nydt godt af frihandel og regelbaseret internationalt samarbejde, men nu skal Europa finde sin vej i et geopolitisk stormvejr med vindstød af orkanstyrke. Hvor USA sætter sig selv først, fører handelskrig mod venner og fjender samt sår tvivl om det transatlantiske værdi- og interessefællesskab. Hvor et aggressivt Rusland har omstillet sig til fuld krigsøkonomi og stadig fører hensynsløs angrebskrig i Ukraine. Hvor et stadig mere selvsikkert Kina har det lange lys på og opruster både militært og teknologisk. Hvor vores afhængighed af andre landes energi og teknologi er blevet til sårbarhed. Og hvor Europas konkurrenceevne, produktivitet og innovationskraft halter bagefter. Dét er den brændende platform for Europa nu, hvor Danmark sætter sig for bordenden i EU-Rådet.

Som formandskabsland skal Danmark være *honest broker*. Regeringen og embedsværket skal drive forhandlingerne fremad, finde kompromiserne både i mødelokalerne og korridorerne og sikre, at det er de sager, som er vigtigst for EU som et hele, der bliver prioriteret.

Men selvom danske mærkesager officielt træder lidt i baggrunden, er et godt og veldrevet formandskab afgørende for at holde dampen oppe på det aktuelle europapolitiske momentum. Og omsætte det til handling. Den nye Europa-Kommission har fremlagt et ambitiøst arbejdsprogram med hovedfokus på sikkerhed og konkurrenceevne. Det er under Danmarks formandskab, at vi skal gå fra skåltalerne om Draghi-, Letta- og Niinistö-rapporterne til at levere de helt konkrete løsninger, som styrker Europas sikkerhed, konkurrenceevne, produktivitet og innovationskraft. Det giver Danmark et stort ansvar og mulighed for at bane vejen for et sikkert, stærkt og konkurrencedygtigt Europa, der kan mere selv.

Der er med rette store forventninger til det danske formandskab. Både rundtomkring i Europa og i dansk erhvervsliv. Dansk Erhverv har fem succeskriterier til regeringen for et succesfuldt, ambitiøst og realistisk dansk EU-formandskab, som kan gøre en forskel og være med til at forme fremtidens Europa.

1) Europæisk sammenhold i en udfordrende tid

Når de geopolitiske bølger går højt, er det helt afgørende, at Europa rykker sammen i bussen, viser enighed udadtil og ikke lader stormagterne spille os ud mod hinanden eller "bilateralisere" forholdet til de enkelte medlemslande for at kunne presse indrømmelser ud af os én efter én. Det starter og slutter med europæisk sammenhold. Det gælder ikke mindst i handelspolitikken, hvor det bedste svar på Trumps toldtrusler er et enigt EU, der bakker Europa-Kommissionen op. Kommissionen har håndteret handelskonflikten klogt indtil videre – taget fart ud af Trumps presbolde, men også signaleret stålfasthed og at man ikke vil lade sig tryne til en dårlig aftale. Enighed om den kurs skal fastholdes, og det er et vigtigt mål i sig selv. Derfor bliver Danmarks vigtigste opgave på tværs af alle områder at sikre enighed og finde de kompromiser, som de andre EU-lande også kan se sig selv i – uden at sænke ambitionsniveauet.

2) Bane vejen for et ægte indre marked med færre byrder for erhvervslivet og bedre adgang til kapital – samt færdigforhandle mindst to omnibus-lovpakker

Et velfungerende indre marked og bedre adgang til kapital er fundamentet for, at virksomheder kan trives og skalere i Europa. Virkeligheden er dog, at det indre marked i dag er fragmenteret og overreguleret, samt at vi gennem mange år har overdynget europæiske virksomheder med administrative byrder. Potentialet er enormt: Hvis vi kan øge handelen inden for EU med bare 2,4 % vil det kunne kompensere for et fald i vareeksporten til USA på 20 %. Derfor er det afgørende, at Danmark sikrer fremdrift og højt ambitionsniveau på alle de forslag til reduktion af byrder og styrkelse af det indre marked for både varer, tjenesteydelser og kapital, som Kommissionen fremlægger – og holder Kommissionen op på målsætningen om at nedbringe administrative byrder for erhvervslivet med 25 % og 35 % for SMV'er.

3) Sikre at Europa kan mere selv, hvor det virkelig gælder

Hvis Europa skal styrke sin konkurrenceevne og kunne mere selv, skal der investeres meget mere i europæisk forskning, innovation og teknologi. Ifølge Draghi-rapporten er der behov for investeringer i størrelsesorden 800 milliarder euro. Hvert år. Dertil kommer de mindst lige så nødvendige investeringer i europæisk forsvar og sikkerhed. Danmark skal sørge for, at de mange tiltag undervejs trækker i samme retning og reelt styrker de områder, hvor Europa enten allerede har erhvervsmæssige styrkepositioner eller simpelthen er nødt til at kunne mere selv. Fx energi, digital omstilling, kritiske teknologier, life science, transport og forsvar. Det gælder bl.a. i den kommende modernisering af statsstøttereglerne, kortere sagsbehandlingstider for udrulning af vedvarende energi, udvikling af den europæiske forsvarsindustri og teknologisk diversificering – men også på life science-området, hvor vi ikke skal forringe rammevilkårene for innovation og beskyttelse af immaterielle rettigheder.

4) Udstikke rammen for et mere fokuseret, fremtidsorienteret og fleksibelt EU-budget, der reelt styrker konkurrenceevnen

Danmark kommer til at skulle påbegynde forhandlingerne om EU's næste flerårige budget (MFF) for 2028-2035 – men kommer ikke til at nå at afslutte dem. Det er afgørende, at man under Danmarks formandskab får lagt sporene til et fremtidigt EU-budget, der er mere fokuseret på færre prioriteter end i dag, og som er mere fleksibelt med mindre præ-programmering og bedre mulighed for at reagere hurtigt på kriser og uforudsete forandringer. Det kræver en modernisering af EU's finansieringsinstrumenter med fokus på SMV'er og øget brug af blended finance til at de-riske private investeringer. Samtidig skal den kommende Competitiveness Fund målrettes fremtidens strategisk vigtige sektorer og forretningsmodeller.

5) Øge Danmarks forhandlingskapital i Bruxelles og styrke mulighederne for fremtidens EU-interessevaretagelse

Det halve års danske formandskab er en vigtig opgave på et afgørende tidspunkt for Europa. Men udover de konkrete sager, som Danmark skal lede forhandlingerne om, er formandskabet en unik lejlighed til at styrke Danmarks muligheder for fremtidig interessevaretagelse i EU. Et professionelt og velgennemført formandskab giver masser af forhandlingskapital i banken hos EU-institutionerne og de andre medlemslande, som vi kan trække på de kommende år. Ministre og embedsværk får værdifuldt netværk, viden og erfaring af at sidde for bordenden i EU-Rådet.

Formandskabet bør være startskuddet til en styrket dansk EU-interessevaretagelse. Derfor bør europaministerposten fastholdes også efter formandskabet og det næste folketingsvalg. Det kan gøres uden yderligere embedsressourcer, da europaministeren i forvejen betjenes af Udenrigsministeriets EU-søjle, hvorfor der blot er tale om en ministerpost, ikke et decideret selvstændigt ministerium. Europaministerposten er også en løftestang til at promovere danske interesser i europapolitikken på tværs af forskellige ministeriers ressortområder og fastholde en opprioriteret dialog med europæiske hovedstæder, bl.a. på tværs af konkurrenceevne-dagsordenen som er kommet for at blive. Regeringen bør derudover arbejde målrettet på at placere flere danskere i centrale positioner i EU-institutionerne samt lade mindst halvdelen af de formandskabsforstærkninger, som Danmarks EU-repræsentation er blevet tilført fra ministerierne i København, blive også efter formandskabet. Så vi også i de kommende år kan spille en markant rolle i at forme et stærkt og konkurrencedygtigt Europa, der kan mere selv.